

18 oficira jugoslovenske vojske u zarobljeništvu... i još po neki

„Oficiri Kraljevine Jugoslavije – Portreti iz nemačkih zarobljeničkih logora 1941" izložba JIM 2015.

Na portalu „Makabijada“ koji uređuje i vodi Rahamim Raka Levi, postavljen je i ovaj tekst koji donosi 18 + 6 portreta jugoslovenskih ratnih zarobljenika iz Drugog svetskog rata, koje je u zarobljeništvu naslikao njihov ratni drug rezervni konjički potporučnik Moše A. Mevorah.

JDB je taj prilog prilagodila formom radi njegovog preglednijeg prezentovanja, kao i dopunom sa dva „dodatka“ (1 i 2) koji svojim sadržajem dopunjuju informaciju o logoru Osnabruk.

Kriegsgefangenenlager

Oflog XIII-B bio je kamp za ratne zarobljenike oficire iz Drugog svetskog rata (Offizierslager), prvo u okrugu Langwasser u Nürnbergu. Onda je 1943. preseljen na mesto 3 km južno od grada Hammelburg u Donjoj Frankoniji, Bavarska, Nemačka. Oslobođen je tek 1945.

Rezervni konjički potpukovnik [Moša Avrama Mevorah](#) (1890-1982) zarobljenik #5136, naslikao je u zarobljeništvu svoje drugove oficire iz Oflog XIII B (Offizierslager) i Stalag VIII B (Stammlager):

zarobljenik # 5087

Đorđe J. Rašić # 5154

zarobljenik # 5664

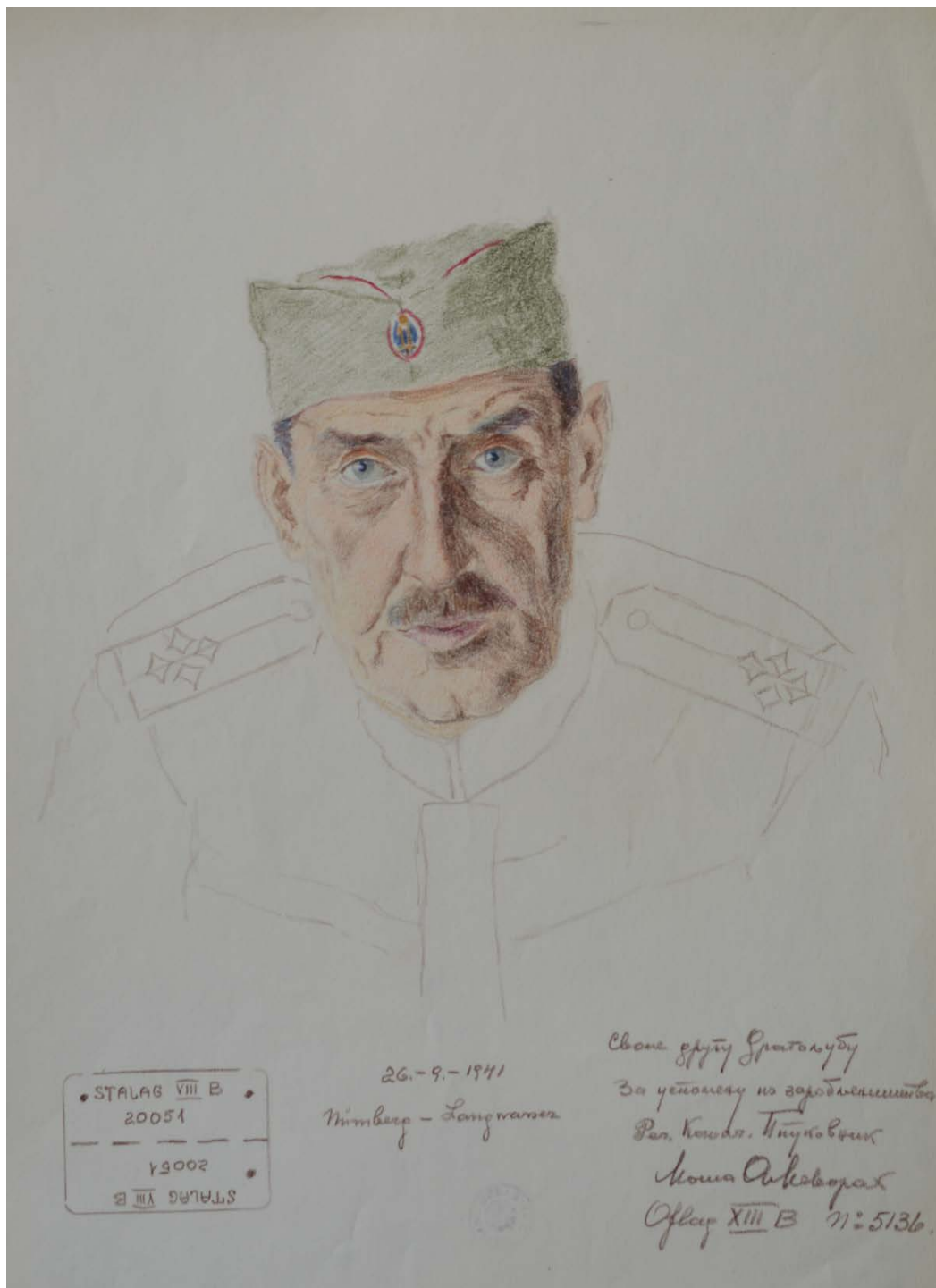

Borivoje Zdravković # 5220

Milorad # 5162

Dragoljub # 20051 Stalag VIII B

Mija # 5171

otac Dragoljub # 20096 Stalag VIII B

zarobljenik # 5096

Бакоч # 5132

Ristić # 5596

zarobljenik # 19934 Stalag VIII B

Moša Mevorah # 5136 autoportret?

Vladmir Jevtić # 5156

zarobljenik # 5442

otac Vasilije # 94582

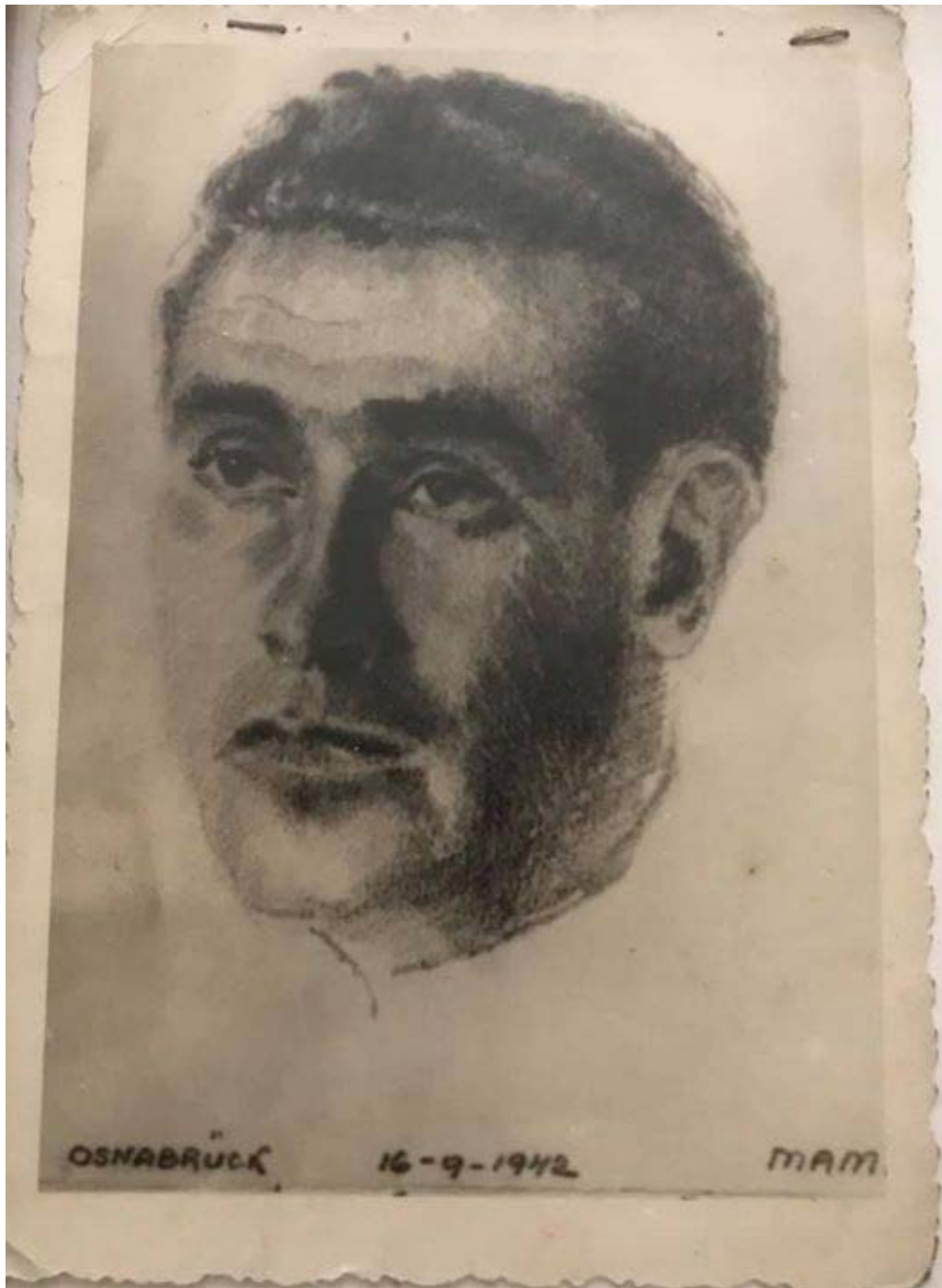

ing. Vojin Matković # 6599

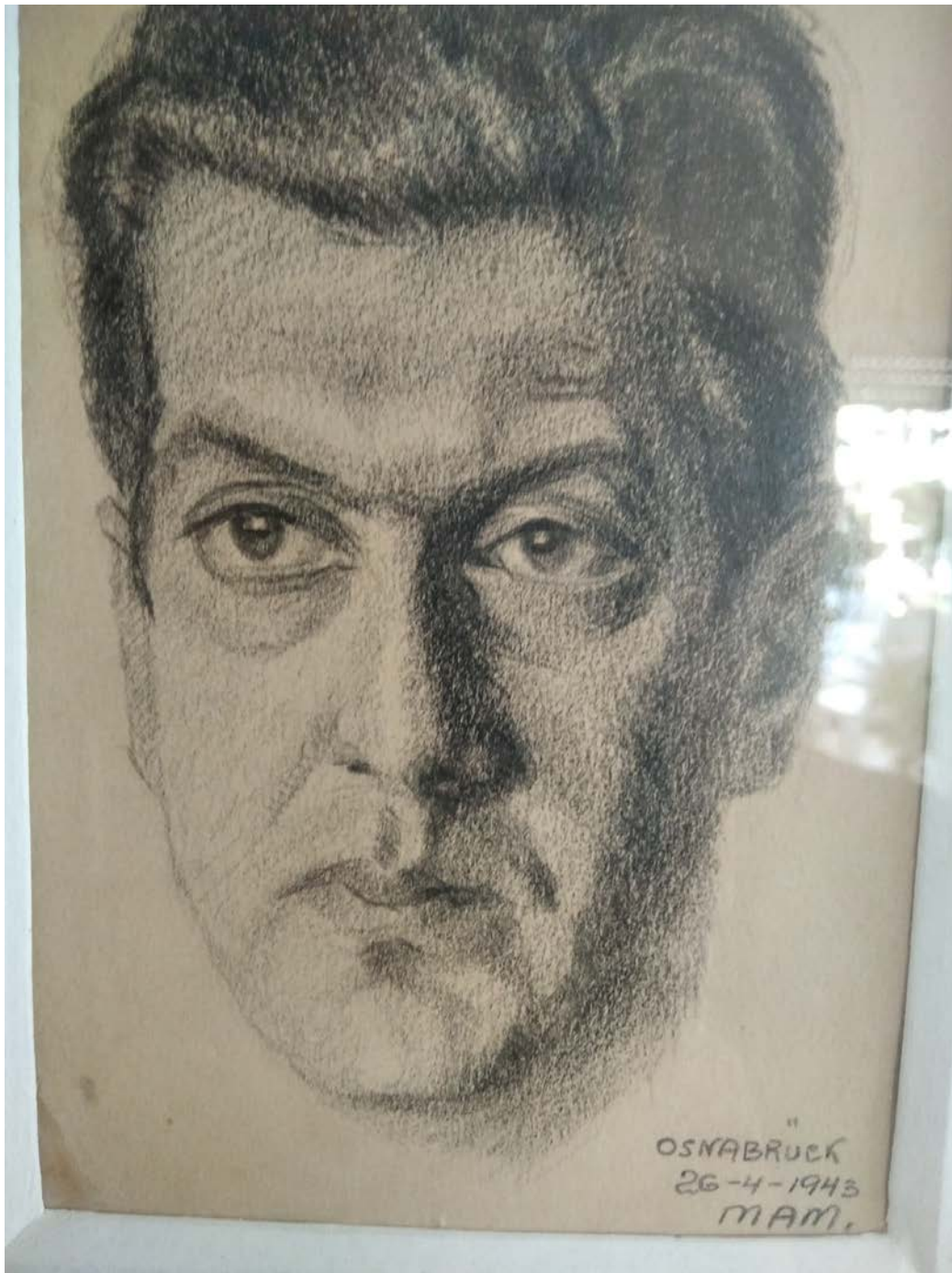

Kr. Gef. Lager X B

Od objavljivanja ove stranice, dobili smo još fotografija portreta koje je radio Moša Mevorah, pet od njih u zarobljeništvu u Osnabriku:

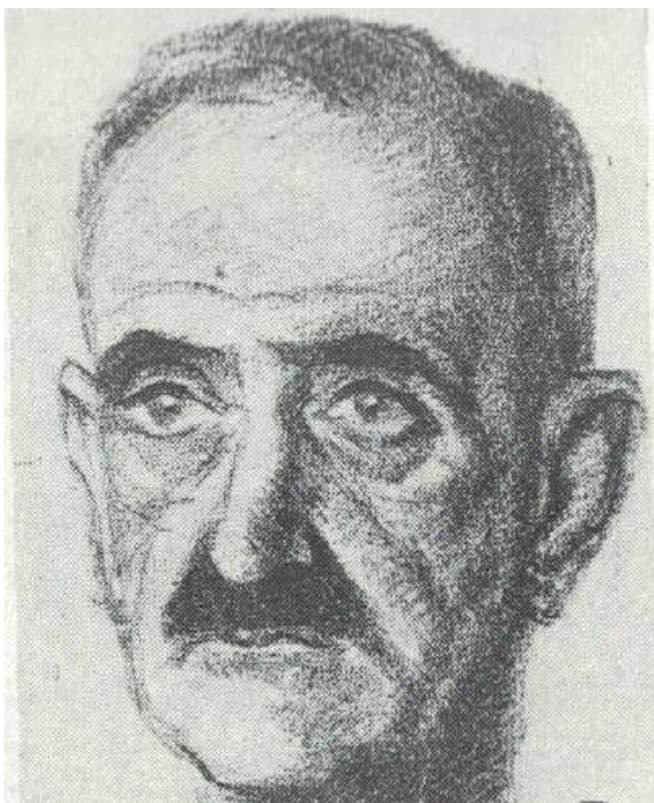
Daniela Ozmo - Moj tata Isak Puba Ozmo, rođen 17.10.1912.

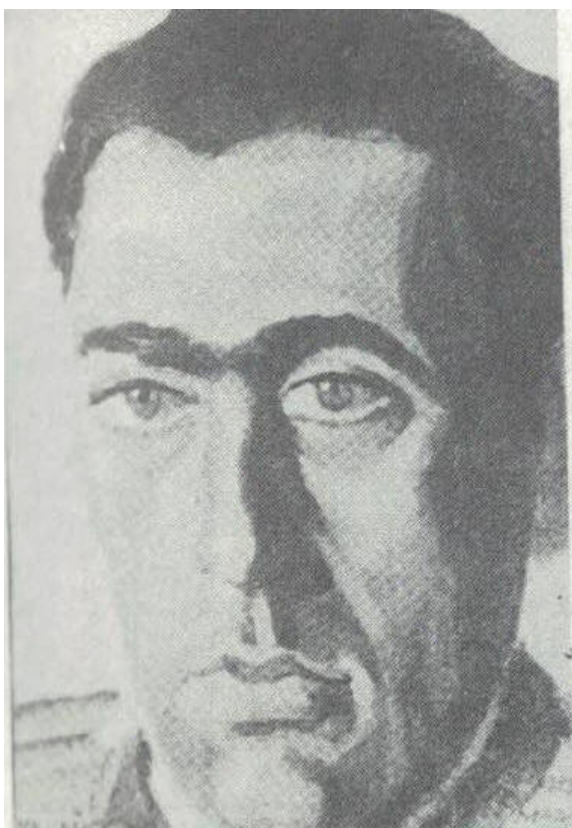
Moric Kabiljo - tata od Gine Barzel i Ljiljane Kabiljo

Aleksandar Aca Jarolimek (1891–1954),
(slika dobijena ljubaznošću gospodina Branka Rodića upravitelja zadužbine
Jarolimek)

Ing. Leon H. Lebl

Leon Ašerović

Mojsilo Mojsilović

See the: [exhibition catalogue](#)

Pogledaj: [katalog izložbe](#)

Knjiga Ženi Lebl:

[Jevreji iz Jugoslavije ratni vojni zarobljenici u Nemačkoj](#)

(na srpskom i engleskom jeziku)

i

<https://jevrejskadigitalnabiblioteka.rs/handle/123456789/1998>

(na srpskom i engleskom jeziku)

i

<https://jevrejskadigitalnabiblioteka.rs/handle/123456789/1999>

(na hebrejskom jeziku)

Dodatak 1:

Iz teksta autorke Jovanke Simić, objavljenog u „Novostima“ 21.01.2024. godine, pod naslovom „**ZABORAV JE PREKRIO ČAK 6.500 OFICIRA KRALJEVSKE VOJSKE: O zatočenicima logora u Drugom svetskom ratu u Nemačkoj malo ko zna**“ (<https://www.novosti.rs/reportaze/vesti/1324485/zaborav-prekrio-cak-6-500-oficira-kraljevske-vojske-zatocenicima-logora-drugom-svetskom-ratu-nemackoj-malo-zna>), prenosimo deo koji je za nas posebno zanimljiv. Naime, govoreći o pokretanju inicijative da se jedna baraka („Baraka 35“) od nekoliko desetina zarobljeničkih baraka u kojima su bili smešteni i zatvoreni oficiri vojske Kraljevine Jugoslavije u donjesaksonskom nemačkom gradu Osnabriku (1941-1945), sačuva, uredi i pretvori u muzej sećanja, autorka teksta navodi i sledeće:

„- Uspeli smo zahvaljujući članovima našeg udruženja, institucijama iz Osnabrika, kao i pravoslavnoj i **jevrejskoj opštini** i potomcima zarobljenih oficira. Baraka je pod zaštitom države i promovisana je u muzej sa stalnom postavkom dokumenata o životu logoraša. Na žalost, u Srbiji se o tom delu istorije malo zna. U blizini barake jedna ulica zvaće se Srpska, a druga **Ulica rabina Hermana Helfgota koji je rodom iz Bačke** - kaže nam dr Dragić, koji raspolaže podacima da je u logoru bilo zarobljeno 6.500 Srba i Crnogoraca, oko 200 Slovenaca i **450 pripadnika jevrejske veroispovesti**.

Grupa oficira Jugoslovenske kraljeve vojske, zarobljenika nekadašnjeg logora Oflag VI C, u donjesaksonskom nemačkom gradu Osnabriku (1941-1945)

Dodatak 2:

Takođe, ovim člancima prilažemo i isečak iz knjige pod naslovom „**Pregled jevrejske periodike u Srbiji (od 1888. do 2019. godine)**“ - drugo, dopunjeno, elektronsko izdanje, autorke Biljane Albahari, 2020, sa sledećim tekstom i slikama:

„U vremenu ratnih godina koje slede od 1941. godine svakako je izuzetno zanimljivo i vredno spomenuti, skoro neverovatnu činjenicu - izdavanje tri lista od strane Jevreja za vreme Drugog svetskog rata, **u zarobljeničkom logoru u Nemačkoj** (Osnabruk, o.a.) i italijanskom logoru na ostrvu Braču.

U prvom slučaju reč je o listovima **Sedmica i 37** koje su u logoru Osnabruk u Nemačkoj izdavali zarobljeni Jevreji, oficiri vojske Kraljevine Jugoslavije. Naime, od maja 1942. godine u ovom se nemačkom vojnom logoru zateklo oko 450 zarobljenih Jevreja poreklom iz Jugoslavije/Srbije, a među njima i poznata imena kao što su Oto Bihalji-Merin, Isak Ozmo, Stanislav Vinaver, Rafajlo Blam, Lavoslav Kadelburg, Andrija Gams, Albert Vajs i neke druge, posle rata poznate javne ličnosti u Beogradu i Srbiji.“

Oto Bihalji-Merin

Stanislav Vinaver

Rafajlo Blam

Albert Vajs

Jevreji su u ovom logoru bili posebno izdvojeni i smešteni u barake 37 i 38. Samoorganizovani i koliko su im mogućnosti dozvoljavale, formirali su tzv. „Kulturni odbor“, koji je iz sobe 7 u baraci 37 pokrenuo i istoimeni list Sedmica. Koristeći pomoć i oskudnu tehniku kojom je rukovodio Sima Karaoglanović, kasnije poznati srpski filmski radnik, ovaj list počeo je izlaziti u novembru 1942. godine, kao nedeljni list, i do kraja februara 1943. izašlo je 14 brojeva. Od 1. marta nastavlja izlaziti kao list 37, što je bila aluzija na jevrejsku oficirsku baraku broj 37.

Jevreji oficiri vojske Kraljevine Jugoslavije, ratni vojni zarobljenici u logoru Osnabruk, ispred „jevrejske“ barake broj 37

Ovi listovi su sadržavali informacije o događajima iz samog logora, ali i informacije i komentare na događaje u „spoljnom svetu“, do kojih se dolazilo pre svega na osnovu nemačke štampe koja je stizala u logor. Sadržaj listova se znao javno čitati u sobama, a važne teme podvrgavati raspravama i komentarima. Tehnički, list se pripremao tako što je tekst sadržaja prvo bio ispisivan urednim rukopisom, a potom je umnožavan^{1*}.

Vidi:

<https://jevrejskadigitalnabiblioteka.rs/bitstream/handle/123456789/1250/JevrejskaPeriodikaDrugoElektronskoIzdavanje.pdf?sequence=4&isAllowed=y> , strane 50-52.

---

^{1*} Podaci preuzeti iz: Josip Presburger „Oficiri Jevreji u zarobljeničkim logorima u Nemačkoj“, u Zbornik 3, Beograd : Jevrejski istorijski muzej (1975), 225-275. Vidi: <https://jevrejskadigitalnabiblioteka.rs/bitstream/handle/123456789/116/JIM0306JOSIPPRESBURGEROFICIRIJEVREJIUZAROBLJENICKIMLOGORIMA.pdf?sequence=1&isAllowed=y> .